

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 14593/2022
14.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Станковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Тања Савић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1681/2021 од 21.07.2021. године, у седници одржаној 14.12.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1681/2021 од 21.07.2021. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 6069/20 од 09.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди да је ништав уговор о купопродаји непокретности – породичне стамбене зграде у ..., у улици ... – други прилаз број ... и кућним плацем који се води као кп. бр. .../..., са уделом од $\frac{3}{4}$ од 24.06.2008. године, оверен пред Општинским судом у Нишу под знаком Ов II бр. .../..., закључен између туженог и сада покојне ВВ, бивше из ..., те да исти не производи правно дејство, као и захтев за накнаду трошкова поступка, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 111.450,00 динара, као и да у случају доцње исплати туженом законску затезну камату на износ трошкова од 58.150,00 динара почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж 1681/2021 од 21.07.2021. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Нишу П 6069/20 од 09.02.2021. године, тако да гласи: усваја тужбени захтев тужиоца и утврђује да је ништав уговор о купопродаји непокретности – породичне стамбене зграде у ..., улица ... – други прилаз број ... и кућним плацем који се води као кп. бр. .../..., са уделом од $\frac{3}{4}$ од 24.06.2008. године, оверен пред Општинским судом у Нишу под знаком Ов II бр. .../... закључен између туженог и сада покојне ВВ, бивше из ..., те да исти не производи правно дејство. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 171.100,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију туженог.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности а ни друге битне повреде прописане одредбом члана 407. став 1. тач. 2. и 3. истог закона, на које ревидент у ревизији неосновано указује, имајући у виду да се правило о оцени доказа прописано одредбом члана 8. Закона о парничном поступку, у поступку пред другостепеним судом примењује само онда када се пред тим судом одржава расправа, што овде није случај.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са ВВ, сада покојном, бившом из ..., закључио уговор о доживотном издржавању који је, одлуком суда, раскинут па је тужилац, у својству извршног повериоца, 21.05.2008. године поднео Општинском суду у Нишу предлог за извршење ради наплате новчаног потраживања на име трошкова издржавања примаоца издржавања од 675.000,00 динара који му је досуђен пресудом Општинског суда у Нишу П 3012/04 од 28.09.2007. године. Решењем Центра за социјални рад „Свети Сава“ Ниш од 24.12.2007. године, сада покојна ВВ, бивша из ..., стављена је под привремено старатељство тако што је за њеног привременог старатеља постављен тужени да заступа њене интересе у поступку пред надлежним органима Геронтолошког центра у Нишу и да по окончању сваког поступка поднесе писмени извештај о свом раду органу старатељства. Између туженог, у својству купца, и ВВ, као продавца, закључен је уговор о купопродаји непокретности 24.06.2008. године, којим се тужени обавезао да за непокретност, кп. бр. .../... к.о. ... – ... и ванкњижну кућу изграђену на тој парцели, сукцесивно, ВВ исплати износ од 560.000,00 динара на рачун Геронтолошког центра у Нишу. Уговор је оверен пред Општинским судом у Нишу, под бројем Ов .../..., па је тужени уписао своје право својине код надлежне СКН. Након иницираног поступка извршења од стране тужиоца, тужени је поднео тужбу ради недопустивости извршења на непокретностима које су биле предмет купопродајног уговора од 24.06.2008. године, па је правноснажном пресудом Основног суда у Нишу П 15827/15 од 11.01.2016. године, одбијен, као неоснован, тужбени захтев тамо тужиоца а овде туженог, према тамо туженом а овде тужиоцу, којим је тражено да се прогласи недопуштеним извршење дозвољено решењем Општинског суда у Нишу И 3747/08 од 23.05.2008. године, у делу који се односи на продају непокретности – куће у ... у улици ..., други прилаз број ..., заједно са кућним плацем, који се води под кп. бр. .../... са укупним уделом од $\frac{3}{4}$ (кућа и плац). Решењем Основног суда у Нишу О 2039/12 од 12.07.2013. године, обустављен је поступак расправљања заоставштине иза покојне ВВ, бивше из ..., јер није било доказа да она има имовину која би била предмет наслеђивања.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца одбио применом одредбе члана 211. Закона о парничном поступку, у вези одредбе члана 21. ст. 1. и 2. Закона о наслеђивању, јер је закључио да се ради о нужном супарничарству и да тужбом није обухваћен правни следбеник покојне ВВ, која је била уговорна страна предметног уговора о купопродаји непокретности чије се утврђење

ништавости тражи, а то је Република Србија, као последњи наследник који не може да се одрекне наслеђа.

Другостепени суд је преиначио пресуду Основног суда у Нишу тако што је тужбени захтев тужиоца усвојио пошто је поступак расправљања заоставштине иза смрти покојне ВВ обустављен из разлога непостојања заоставштине, као једног од услова да би дошло до наслеђивања, што значи да није било услова да се Република Србија огласи за наследника, па она није нужни супарничар. Примењујући одредбу чл. 135, 139. и 140. Породичног закона, другостепени суд је закључио да је предметни уговор ништав пошто није претходно прибављена сагласност органа старатељства за располагање имовином штићеника и да је тужени, као привремени старатељ, без обзира на дужности наведене у решењу органа старатељства, имао и дужности – обавезе старатеља прописане тим одредбама Породичног закона.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право, а због тога је чињенично стање непотпуно утврђено.

Привремени старатељ прописан је одредбом члана 132. Породичног закона, тако што орган старатељства може одлучити да постави привременог старатеља штићенику, као и детету под родитељским старањем односно пословно способном лицу ако процени да је то неопходно ради привремене заштите личности, права или интереса тих лица (став 1). Под условима из става 1. овог члана орган старатељства дужан је да постави привременог старатеља: 1) лицу чије је боравиште непознато а оно нема законског заступника или пуномоћника; 2) непознатом сопственику имовине; 3) лицу чији су интереси у супротности са интересима његовог законског заступника, односно лицима који имају супротне интересе а истог законског заступника (колизијски старатељ); 4) страном држављанину који се налази или има имовину на територији Републике Србије; 5) лицу које захтева да му буде постављен привремени старатељ и за то наведе оправдани разлог; 6) другом лицу када је то предвиђено законом (став 2). Одлуком о постављању привременог старатеља одређују се правни посао или врста правног посла који он може предузети у зависности од околности сваког конкретног случаја (став 3). Управљање имовином штићеника прописано је одредбом члана 139. Породичног закона, тако што је старатељ дужан да управља имовином штићеника коју овај није стекао радом (став 1). Старатељ је самосталан у обављању послова редовног управљања имовином штићеника (став 2). Старатељ може само уз претходну сагласност органа старатељства обављати послове који прелазе оквир редовног управљања имовином штићеника (став 3). Располагање имовином штићеника прописано је у одредби члана 140. Породичног закона тако што старатељ располаже имовином штићеника коју овај није стекао радом (став 1). Располагање имовином штићеника старатељ може предузети само уз претходну сагласност органа старатељства (став 2).

Ништавост уговора прописана је одредбом члана 103. Закона о облигационим односима, тако што је ништав уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго. На ништавост суд пази по службеној дужности и на њу се може позвати свако заинтересовано лице, на основу одредбе члана 109. истог Закона.

У конкретном случају сада покојна ВВ, бивша из ... је на основу решења Центра за социјални рад „Свети Сава“ број 57100-13394/07 од 24.12.2007. године, стављена под привремено старатељство тако што је привремени старатељ (тужени) дужан да заступа њене интересе у поступку пред надлежним органима Геронтолошког центра у Нишу и да по окончању сваког поступка поднесе писмени извештај о свом раду том органу старатељства. Привремени старатељ се поставља пословно способном лицу у случајевима који су прописани одредбом члана 132. став 2. Породичног закона. Предметни уговор о купопродаји непокретности од 24.06.2008. године закључила је ВВ из ..., у својству продавца, тако што је тим уговором располагала својим непокретностима које је продала туженом (привременом старатељу). Дакле, ово није случај располагања имовином штићеника од стране старатеља већ је предметни уговор закључен између лица које је стављено под привремено старатељство (као пословно способно) и његовог привременог старатеља, а ВВ није била потребна сагласност органа старатељства за располагање својом имовином, без обзира на то да ли је стечена радом или то није случај.

Због погрешне примене материјалног права, другостепени суд није утврдио чињенице од значаја за одлучивање о пуноважности предметног уговора на основу одредбе члана 103. Закона о облигационим односима, па је побијана пресуда укинута као и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од његовог исхода на основу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да другостепени суд, поступајући по примедбама из овог решења, чињенично стање у потпуности и правилно утврди како би имао могућност да, правилном применом материјалног права, донесе нову одлуку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић